

Kultúrtörténet 3.

– tantárgyleírás, tematika –

Tárgy: Kultúrtörténet 3. – Népi kultúra a magyar magaskultúrában I.

Tanév: 2014/2015., 1. félév

Évfolyam: Sapientia – EMTE, Kolozsvári Kar, II. évfolyam

Oktató: Tanczos Vilmos docens (E-mail: *tanczosvilmos@yahoo.com*)

A tantárgy típusa: választható tárgy

Heti óraszám: 2 óra előadás

Kreditszám: 2 kredit

A kurzus célja

A kurzus összefoglaló képet ad arról, hogy a különböző történelmi korokban, a honfoglalás korától kezdve napjainkig hogyan reprezentálódik a magyar népi kultúra a magaskultúra különböző területein (szépirodalom, egyházi irodalom, vallásos költészet, művészettörténet, építészet stb.). A kultúrtörténeti áttekintés során a hallgatók megismerkednek a hagyományos magyar népi kultúra világképével, valamint az ezt kifejező műfajokkal.

Munkamódszer

Klasszikus kurzus vizuális szemléltetéssel.

Jelenlét

A jelenlét fakultatív, de a jelenlétet – a vizuális szemléltetésre és a szemináriumi jellegre való tekintettel – a vizsgajegybe beleszámítom. **A jelenlét értékelése a vizsgajegyben:** 9 jelenlét = + 0,5; 10 = + 1; 11 = + 1,5; 12 = + 2.

Vizsgakövetelmények

A kurzus tematikájának ismerete (az óravázlatok és az elektronikus vázlatok alapján). A félév végén, az utolsó tanítási órán (dec. 16.) a hallgatók **írásbeli vizsgát** tesznek.

A fenti vizsgakövetelmények és -feltételek a pótszesszióban is érvényesek.

A KURZUS TEMATIKÁJA

1. Az ősi magyar hitvilág. Az archaikus eposz kérdései

A világegyetem modellje. Lélek- és másvilágképzetek. Az istenpanteon. Természeti lények. A magyar samanizmus. Mitikus hősök. A hősi epika. A siratóének és a siratóparódiák.

2. Az áldozat szimbolizmusa. A ráolvasás és a ráböjtölés. A hiedelemvilág

3. A mitikus tudat. Régi és mai mítoszok

A mitikus gondolkodás általános jellemzői. A mágia típusai. Állandó mítoszelemek.

4. A középkor vallásos szimbolikus világképe. A fénykultusz és a gótika

5. Az imitatio Christi gondolata. Az archaikus népi imádságok

6. A középkori vallásos költészet és egyházművészet (falfreskók, szárnyasoltárok, faszobrok stb.) kapcsolata

7–8. A szentkultusz (középkori és barokk réteg) I–II.

9. A Mária-kultusz. A Regnum Marianum és a Szent Korona. A búcsújárások.

10. Az angyalkultusz

11. Az ördöggépzetek

12. A karneváli világkép. A paradicsom mítosza. A középkori világkép egyéb mítoszai (öldöklő angyal, eszkatológia stb.)

13. A kép teológiája: a katolikus és a protestáns képfelfogás. Az ortodox ikon

14. Kollokvium. Összefoglalás

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

Lásd: minden óravázlat elején!